QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)

BHALA QORTI TA' GUDIKATURA KRIMINALI

MAGISTRAT
DR RACHEL MONTEBELLO B.A. LL.D.

Kumpilazzjoni Nru.: 642/2019

Il-Pulizija
(Spettur Godwin Scerri)

-Vs-

LUKE FARRUGIA
(I.D. 262999M)

Illum, 3 ta' Gunju 2021

Il-Qorti,

Rat l-imputazzjonijiet migjuba kontra **LUKE FARRUGIA** detentur tal-karta tal-identita Maltija numru 262999(M), fejn gie akkuzat:-

Talli nhar it-13 ta' Settembru 2019 ghall-habta tat-8:30 ta' filghaxija, waqt li kien gewwa l-Pama Shopping Village sitwat fi Triq Valletta, l-Mosta, minghajr il-hsieb li joqtol jew li jqieghed il-hajja ta' Joseph Sammut f'periklu car, ikkagunalu hsara fil-gisem jew fis-sahha liema hsara hija ta' natura gravi, hekk kif iccertifikat min Dr. Reuben Vella Baldachino, bi ksur tal- Artikolu 216 tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta.

U aktar talli fl-istess data, lok, hin u cirkustanzi volontarjament kiser il-bon ordni jew il-paci pubblika b'ghajjat u glied u dan bi ksur tal-Artikolu 338(dd) tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta.

Semghet lill-Ufficjal Prosekutur, fis-seduta tal-21 ta' Novembru, 2019, jaqra u jikkonferma l-akkuzi bil-gurament;

Semghet lill-imputat, waqt l-interrogatorju ghall-finijiet tal-Artikolu 392 tal-Kap. 9, jiddikjara li mhux hati tal-imputazzjonijiet migjuba fil-konfront tieghu;

Rat in-nota tad-29 ta' Lulju, 2020[1] mressqa mill-Avukat Generali li permezz taghha ta l-kunsens tieghu sabiex il-kaz jigi ggudikat minn din il-Qorti bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali bil-procedura sommarja;

Rat in-nota tal-Avukat Generali tad-29 ta' Lulju 2020 li permezz taghha baghat lill-imputat sabiex jigi aggudikat minnha u indika illi mill-kompilazzjoni tista' tinsab htija taht dak li hemm mahsub:-

1. Fl-artikoli 214, 215, 216 tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta;
2. Fl-artikolu 338(dd) tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta;
3. Fl-artikolu 382A, 383, 384, 385, 386, 412C u 412D tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta;
4. Fl-artikoli 17, 532A, 532B u 533 tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta.

Semghet ix-xhieda u rat il-provi kollha ;

Rat l-atti kollha ;

Semghet it-trattazzjoni tal-Prosekuzzjoni u tad-difiza fis-seduta tas-26 ta' Mejju 2021;

Rat illi l-kawza thalliet ghal-lum ghas-sentenza;

[1] Fol 7 (Dok GS1).

Ikkunsidrat;

Illi fil-qosor, is-segwenti huma l-fatti li jemergu mill-atti u l-provi u li dwarhom m'hemmx kontestazzjoni.

Fit-13 ta' Settembru 2019 sehh incident bejn l-imputat u Joseph Sammut, il-parti leza, gewwa l-parking area tal-Pama Shopping Complex. Jirrizulta illi l-imputat kien qed isuq wara l-parti leza u beda jpaqpaqlu biex isuq, bil-parti leza jwaqqaf il-vettura tieghu mal-genb tat-triq u l-imputat jieqaf biswitu. Huwa inkontestat illi l-parti leza hareg mill-vettura tieghu u avvicina lill-imputat fuq in-naha tax-xufier tal-vettura tieghu u li sussegwentement, l-imputat hareg mill-vettura tieghu.

Effettivament, minn analizi tal-filmat formanti parti mir-relazzjoni tal-espert nominat mill-Qorti, John Sacco[2], jirrizulta illi fit-8.34 p.m. il-vettura bin-numru ta' registrazzjoni ALY 026 - li hemm qbil li kienet qed tigi misjuqa minn Joseph Sammut - waqfet quddiem *pedestrian crossing* fil-Pama Shopping Complex u sussegwentement, il-vettura li kienet warajha (bin-numru ta' registrazzjoni DBQ 474, misjuqa mill-imputat) waqfet ma' genbha. Wara ftit sekondi, Joseph Sammut jidher johrog min-naha tal-lemin tal-vettura ALY 026, javvicina l-vettura DBQ 474 u jipprova jiftah il-bieba tan-naha tax-xufier tal-imsemmija vettura. Jidher ukoll idahhal idu gewwa l-vettura. Wara ftit sekondi, johrog l-imputat min-naha tal-lemin tal-vettura DBQ 474, jimbotta lil Joseph Sammut, tah diversi daqqiet ta' ponn u waqqghu mal-art. Dak il-hin, l-imputat rega' rikeb fil-vettura tieghu u telaq minn fuq il-post. Fl-istess waqt jidhru numru ta' persuni jersqu lejn Joseph Sammut mimdud mal-art u jingabru madwaru u fid-8.45 p.m., huwa jidher iqum bil-qieghda u ftit wara, ittiehed minn fuq il-post b'ambulanza.

L-espert mediko-legali mahtur mill-Qorti biex jezamina lill-parti leza, Dr. Mario Scerri, ikkonkluda fir-relazzjoni tieghu illi Joseph Sammut kellu lacerazzjoni fuq in-

[2] Fol. 79 - 94.

naha tal-lemin tal-moħħ, riżultat ta' blunt trauma, liema lacerazzjoni kienet suturata izda tfiq b'formazzjoni ta' cikkatrici li tibqa' bhala marka vizibbli u permanenti fuq il-wicc. L-espert ikkostatata wkoll li Joseph Sammut kellu wkoll abrazjoni fuq l-aspett posterjuri tal-ispalla x-xellugija, ukoll kompatibbli ma' blunt trauma u kellu hmura fuq il-*mandible* tax-xellug kompatibbli wkoll ma' blunt trauma: dawn il-lezjonijiet huma ta' natura hafifa.

Kwantu ghall-imputat, mill-ezami li saritlu gewwa l-Healthcare Centre tal-Mosta, ma gew ikkostatati l-ebda sinjali esterni ta' xi griehi[3] fuq il-persuna tieghu, liema konkluzjoni wasal ghaliha wkoll l-espert mediko-legali mahtur mill-Qorti li ma rriskontra l-ebda lezjoni trawmatika vizibli fuq il-persuna tal-imputat.

Ikkunsidrat ;

Il-verzjoni ta' Joseph Sammut, il-parti leza, hi illi huwa kien qed isuq bil-mod ghax ried idur mar-roundabout u kien hemm nies li kienu qed jaqsmu quddiemu. Is-sewwieq tal-vettura li kienet warajh beda jpaqpaq u peress li kellu l-hgiega mnizzla, huwa semghu wkoll joffendih. Minhabba f'hekk, huwa pparkja fil-genb izda s-sewwieq l-iehor waqaf biswit il-vettura tieghu u baqa' joffendih. Ghalhekk, huwa hareg mill-vettura u avvicina l-bieba tas-sewwieq l-iehor, li kellu l-hgiega mnizzla. Skont Joseph Sammut huwa staqsa lis-sewwieq l-iehor, cioe` l-imputat, ghalfejn kien qieghed joffendih, dahhal idu u patpatlu fuq spalltu u l-imputat, wara li rega' beda joffendih, hareg minn gol-vettura tieghu u tah diversi daqqiet ta' ponn sakemm tah daqqa fin-naha tax-xellug ta' mohhu u ntilef minn sensih. Fix-xhieda tieghu quddiem il-Qorti, Joseph Sammut innega illi huwa hareg mill-vettura tieghu biex jiggieled u insista li ghamel hekk biex jistaqsi lis-sewwieq l-iehor ghalfejn kien qieghed joffendih. Ghalkemm jammetti li huwa nizel irrabbjat ghall-imputat, huwa ppreciza li ma nizilx biex ihebb ghalih u kull ma ghamel kien li dahhal idejh u imbottah ftit fuq

[3] Ara certifikat immarkat Dok. GS2 a fol. 15.

spalltu u kien biss wara ghamel hekk illi l-imputat hareg mill-vettura u tah daqqa ta' ponn.

Da parti tieghu, l-imputat Luke Farrugia rrilaxxa stqarrija waqt l-interrogazzjoni tieghu mill-Pulizija fl-14 ta' Settembru 2019[4] wara li nghata d-drittijiet legali kollha tieghu skont il-ligi, fejn iddikjara li huwa kien ghaddej isuq ghall-affari tieghu u kien qieghed idur mar-roundabout sabiex johrog mill-Pama Shopping Complex, meta s-sewwieq tal-vettura li kienet quddiemu beda jsuq bil-mod, jieqaf u mbaghad jerga' jsuq u kien se jibqa' diehel go fih. Stqarr illi wara li staqsih jekk hux ser isuq, is-sewwieq l-iehor tefa' fil-genb u beda jipprovokah u jistiednu biex johrog huwa wkoll. L-imputat kompla jispjega illi lis-sewwieq l-iehor rah jiggebbed ghal xi haga mill-vettura tieghu, gie jigri lejh, dahhal idu fil-vettura u laqtu go rasu darbtejn. Qal ukoll illi s-sewwieq l-iehor baqa' jistiednu ghall-glied, joffendih u jipprovokah u wara li huwa rnexxielu johrog mill-vettura billi mbotta lill-persuna l-ohra bil-bieba, beda jxejjer idu bil-biza' u bir-roghda. Madanakollu, ma jafx fejn laqat lill-persuna l-ohra. L-imputat stqarr illi dak il-hin, biex ma jkomplix jiggrava s-sitwazzjoni huwa qabad u dahal fil-vettura tieghu u saq 'l hemm. Qal li waqt l-incident huwa kien imwerwer u rrejagixxa wara li hass daqqa f'rasu meta kien ghadu fil-vettura tieghu.

L-istess imputat kien irrilaxxa wkoll verzjoni dwar l-akkadut lil P.S. 1500 Julian Sammut[5] li fil-PIRS irrapporta illi l-imputat, dak il-hin suspettat, inghata d-drittijiet legali kollha, u stqarr illi s-sewwieq tal-vettura quddiemu nizel ghalih u hebb ghalih billi pprova jaqbdu minn ghonqu waqt li huwa kien ghadu fil-vettura tieghu u fetahlu l-bieba. Stqarr illi huwa ghalhekk hareg mill-vettura biex jiddefendi ruhu u s-sewwieq l-iehor rega' pprova jhebb ghalih billi jxejjer idejh. Huwa hass girfa f'ghonqu u dak il-hin dar bis-sahha u laqat lis-sewwieq l-iehor u mbaghad huwa ppanikja u telaq minn fuq il-post.

[4] Ara stqarrija mmarkata Dok GS 6 a fol. 24.

[5] PS 1300 ikkonferma fix-xhieda tieghu (3 ta' Dicembru 2019) illi huwa kien hejja r-rapport tal-okkorrenza esebit Dok. JF1 kontenenti l-vezjoni, *inter alia*, li rrakkontalu l-imputat.

Quddiem il-Qorti mbaghad, l-imputat xehed[6] illi dak inhar tal-incident, huwa kien mar il-Pama Shopping Complex biex jara loghba football ma' shabu u waqt li kien diehel, gie wara vettura li bdiet izzomm il-brake, tiehu l-iskossi, daqqa tieqaf u daqqa ssuq. Huwa ra li s-sewwieq ta' din il-vettura kien qed juza l-mobile ghaliex fid-dlam rah jiddi u ghalhekk, huwa beda jdoqq il-horn biex l-iehor isuq, izda ghalxejn. Kompla jispjega li l-vettura l-ohra waqfet mal-genb u huwa waqaf ukoll peress li kien hemm *pedestrian crossing* quddiemu, izda kif kien qed ihares biex jara kienx hemm nies jaqsmu t-triq, jara x-xufier tal-vettura l-ohra mat-tieqa tal-vettura tieghu. Dan ix-xufier dahhal idejh mit-tieqa u qabdu minn ghonqu u beda jheddu. L-imputat xehed illi huwa wegga' meta l-persuna l-ohra qabbdu minn ghonqu ghaliex ibati minn kundizzjoni f'ghonqu maghrufa bhala *hydrodinitis supurattiva*[7]. Xehed ukoll illi huwa ma telaqx minn fuq il-post dak il-hin ghaliex haseb li jekk isuq kien se jigbed lill-persuna l-ohra bil-vettura u jtajru. L-imputat zied jghid illi huwa ddecieda illi johrog mill-vettura tieghu biex jiddefendi ruhu ghaliex l-iehor beda jfajjarlu izda ma jiftakarx kemm il-daqqa ta lill-persuna l-ohra qabel waqa' fl-art u dan ghaliex kien qed jibza'. Qal ukoll li huwa beza' ghaliex ix-xufier l-iehor kellu xi affarjiet f'idejh u ghalhekk telaq mill-post ghax beza' li l-iehor ha jerga' jqum ghalih.

Ikkunsidrat ;

Illi l-Qorti tibda biex tosserva illi s-sekwenza ta' eventi li wasslu biex gew inflitti l-offizi fuq il-persuna tal-parti leza hija facilment identifikabbli mill-filmat ta' CCTV elevat mill-espert tekniku mahtur mill-Magistrat Inkwirenti (Dok. JS1) u l-imputat innifsu ma jichadx fix-xhieda tieghu illi huwa effettivament laqat lill-parti leza waqt il-kollutazzjoni li sehhet wara li hareg mill-vettura tieghu. Madanakollu, l-imputat jishaq li huwa ghamel hekk biex jiddefendi ruhu.

Il-Qorti tqis illi ghall-finijiet tal-legittima difeza m'huwiex relevanti dak li gara meta l-partijiet kienu ghadhom qed isuqu wara xulxin. Kif diga` stabbilit, m'huwiex

[6] Fol. 151 – 166.
[7] Ara certifikat mediku esebit mill-imputat.

kontestat illi l-parti leza waqqaf il-vettura tieghu mal-genb tar-roundabout peress li l-imputat kien qed ipaqpaqlu u joffendih, hareg mill-vettura tieghu u avvicina lill-imputat li sadanittant, waqaf biswit il-vettura tieghu. Minn ezami tal-filmat esebit in atti, ma jirrizultax illi kien hemm persuni li kienu qeghdin jaqsmu quddiem l-imputat fuq il-*pedestrian crossing* dak il-hin u ghalhekk, kuntrarjament ghal dak li xehed l-imputat, il-Qorti m'hijiex konvinta illi din kienet il-vera raguni ghaliex l-imputat waqqaf il-vettura tieghu biswit dik tal-parti leza. Joseph Sammut xehed illi l-imputat, kif waqaf magenbu bil-vettura, kompla joffendih u kien proprju ghalhekk li huwa ddecieda biex johrog mill-vettura tieghu u javvicina lill-imputat biex jara ghaliex kien qed jagixxi b'dak il-mod.

Il-Qorti hija rinfaccjata b'zewg verzjonijiet kunfliggenti dwar l-azzjonijiet tal-parti leza Joseph Sammut meta hareg mill-vettura tieghu u avvicina lill-imputat li, sa dak il-hin, kien ghadu gewwa l-isess vettura, kif ukoll dwar dak li effettivament sehh meta l-imputat hareg mill-vettura tieghu.

Joseph Sammut afferma fix-xhieda tieghu illi huwa nizel mill-vettura tieghu bir-rabja ghaliex l-imputat baqa' joffendih, izda nnega illi huwa nizel biex ihebb ghall-imputat. Huwa jaqbel illi dahhal idu gewwa l-vettura tal-imputat, taptaplu fuq spalltu u wkoll imbottah minn spalltu[8] biex jifhem ghalfejn kien qed jghajru, izda kif appena messu, l-imputat hareg mill-vettura u hebb ghalih.

Da parti tieghu l-imputat, fix-xhieda tieghu quddiem il-Qorti, sahaq illi Joseph Sammut dahhal idu minn got-tieqa, qabdu minn ghonqu u beda jheddu. Qal ukoll li huwa wegga' meta l-persuna l-ohra qabbditu minn ghonqu, u dan ghaliex huwa jbati minn kundizzjoni medika li taffettwalu ghonqu u idejh.

Izda kif inghad, il-Qorti ghandha quddiemha l-filmat tal-incident li jirrizolvi parti l-kbira mid-divergenzi fix-xhieda ghaliex jaqbad il-manuvri principali ta' din it-taqtigha

[8] Ara xhieda ta' Joseph Sammut in kontro-ezami, 3 ta' Dicembru 2019.

u juri b'mod car il-movimenti taz-zewg partijiet meta dawn kienu laqhu hargu mill-vetturi rispettivi taghhom. Juri wkoll kif l-imputat, ghalkemm evidentement ra lil Joseph Sammut hiereg mill-vettura tieghu u riesaq lejh, ma saqx izda baqa' jistenna lill-parti leza javvicinah.

Minn ezami, imbaghad, tal-movimenti ta' Joseph Sammut kif hareg mill-vettura tieghu, huwa evidenti mill-filmat li l-parti leza mhux biss hareg bir-rabja u mar direttament lejn in-naha tax-xufier tal-vettura l-ohra, izda wkoll hebb ghall-istess xufier billi jidher minnufih idahhal idu mit-tieqa tal-vettura. Minn din il-perspettiva, il-verzjoni tal-imputat li l-parti leza qabdu minn ghonqu jew talanqas, ipprova jaqbdu minn ghonqu, jidher li hija ppruvata fil-grad tal-probabbli u konformement il-Qorti teskludi bhala inverosimili l-verzjoni tal-parti leza li huwa ma kienx hebb ghall-imputat. Ghalkemm huwa minnu illi t-tabiba li ezaminat lill-imputat ftit sighat wara l-incident ma rriskontrat fuqu l-ebda sinjali esterni ta' lezjonijiet, dan ma jeskludix illi l-parti leza hebb ghall-imputat jew ipprova jhebb ghalih.

Fl-istess filmat wiehed josserva wkoll illi fil-waqt li l-parti leza dahhal idu fit-tieqa tal-vettura tal-imputat waqt li l-istess imputat kien ghadu fil-vettura, il-bieba tal-vettura tal-imputat tidher qed tipprova tinfetah billi taghfas fuq il-parti leza. Effettivament, wara ftit sekondi, il-bieba tidher tinfetah bis-sahha tant illi Joseph Sammut jidher jigi imbottat lura. **L-imputat imbaghad jidher hiereg mill-vettura u minnufih ihebb ghall-parti leza u jaggredih u tah daqqa ta' ponn bis-sahha tant illi l-parti leza jidher li intilef minn sensih kwazi mill-ewwel**. Minkejja li huwa evidenti mill-filmat li Joseph Sammut kien mitluf minn sensih l-imputat jidher li kompla jsawtu sakemm telqu mal-art, rikeb fil-vettura u saq minn fuq il-post.

Ikkunsidrat ;

Illi f'dan il-kwadru ta' fatti, il-Qorti trid tghaddi biex tistabbilixxi jekk humiex riskontrabbli fil-kaz in dizamina l-elementi kollha mehtiega ghas-success tad-difiza

legittima kif invokat mill-imputat, sabiex f'kaz affermattiv, huwa jinheles minn kull htija kriminali ghad-delitt li altrimenti jirrizulta ppruvat. Jehtieg li dawn l-element li jirrizultaw ghall-inqas fil-grad tal-probabbli fuq il-preponderanza tal-provi.

Illi kif inhuwa risaput, ir-*ratio legis* wara l-istitut tal-legittima difiza huwa d-dritt ghal awto-tutela ta' persuna jew tal-gheziez taghha, b'tali mod illi anke qtil isir gustifikat. Dan isehh meta persuna tkun sabet ruhha wicc imb'wicc ma' aggressjoni li hija ingusta tant illi ma tkunx tista' tirrikorri ghal mezzi ohra biex tahrab minn jew tevita dak il-periklu jew inkella li tirrikorri lejn l-Istat sabiex iharisha mill-periklu, tispicca ghalhekk kostretta tuza mezzi hija stess biex thares lilha innifisha minn dak il-periklu li jkun attwali, gravi u inevitabbli.

Illi it-tlett elementi ta' dritt li huma dottrinalment mehtiega sabiex jigi applikat l-iskriminanti ghad-delitt tal-omicidju jew tal-offiza fuq il-persuna, gew spjegati b'mod mill-iktar elokwenti fis-sentenza **Repubblika ta' Malta vs Mariano Grixti**[9]. Dawn huma illi l-minaccja jew l-aggressjoni affaccjata trid tkun wahda gravi, ingusta u inevitabbli u wkoll illi r-reazzjoni trid tkun wahda proporzjonata ghal din il-minaccja jew l-aggressjoni kif hekk ikkwalifikata:-

"*Id-dritt ghall-legittima difesa jitwieled u huwa konsegwenza naturali mid-dritt fundamentali ta' kull bniedem li jipprotegi lilu nnifsu minn xi aggressjoni jew dannu anke bl-uzu ta' forza. Izda il-ligi timponi certi kundizzjonijiet biex din l-eccezzjoni tigi milqugha. Cioe' t-theddid ta' xi aggressjoni jew dannu jew perikolu irid ikun ingust, gravi w inevitabbli. Id-difiza trid tkun saret biex jigu evitati konsegwenzi li jekk* [javveraw] *ruhhom jikkagunaw hsara irreparabbli lid-difensur jigifieri hsara jew offizi fil-hajja, gisem u/jew partijiet tal-gisem tad-difensur. L-imputat difensur irid jipprova li dak li ghamel, ghamlu stante li fl-istat psikologiku li kien jinsab fih f'dak il-mument biex jevita xi perikolu li ma setghax jigi evitat b'xi mod iehor. Jigifieri il-perikolu ghandu jkun attwali, istantaneju u assolut u ma jridx ikun xi perikolu*

[9] Qorti tal-Appell [Superjuri] 3 ta' Ottubru 2018.

anticipat. Il-perikolu ghandu jkun attwali jigifieri ta' dak il-hin u mhux xi theddida ta' perikolu li tkun saret hinijiet qabel ghax dan jista jaghti lok biss ghal provokazzjoni u mhux difesa legittima. Il-perikolu irid ikun assolut cioe' li f'dak il-mument li qed jsehh ma setghax jigi evitat b'xi mod iehor. "

Minn dan jikkonsegwi illi sabiex l-att difensjonali jitqies li jkun gustifikat, l-att ta' agressjoni jrid jkun ta' certu portata u ta' periklu u jrid jammonta ghal reat vjolenti jew li jsehh f'tali cirkostanzi li jqajjmu biza' ragjonevoli tal-periklu tal-ħajja jew tas-sigurta` personali ta' dak li jkun jew ħaddieħor. Dan ghandu jkun determinat minn min hu imsejjah biex jiggudika billi jigi applikat it-test soggettiv, li jfisser illi l-gudikant irid jidhol fiz-zarbun tal-gudikabbli skont il-kaz, sabiex jgharbel il-hsibijiet u l-emozzjonijiet tieghu fil-mument illi huwa jkun ġie rinfaċċjat bil-periklu.

Il-Qorti sejra taghmel referenza wkoll ghas-sentenza tal-Qorti tal-Appell Kriminali fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Zachary Vella**[10] fejn gie citat il-Prof. Sir Anthony Mamo dwar uhud mill-elementi ta' din id-difiza:-

"Illi skont il-mibki Professur Sir Anthony Mamo sabiex din id-difiża tkun tista' tiġi ravviżata huwa essenzjali li l-periklu attwali jkun wieħed kontra l-liġi (unjust), gravi u inevitabbli, u dan apparti l-proporzjonalita' rikjesta tar-ritaljazzjoni mill-attakk fuq il-persuna li tkun qed tiddefendi ruħha. Għal dak li jirrigwarda l-gravita', Mamo jikkjarifika li din tissusisti meta:

'*the act of defence must have been done only in order to avoid consequences which, if they had followed, would have inflicted upon the person 'irreparable' evil; and the law considers as 'irreparable' and consequently grave, the evil which threatens the life, the limbs, the body or the chastity of an individual'.*

[10] Deciza 3 ta' Mejju 2019.

Kwindi huwa evidenti li sabiex l-att difensjonali jkun ġustifikat għal dak li jirrigwarda dan l-element, din trid tkun ta' ċertu portata u ta' daqstant periklu. In oltre l-azzjoni kontra min qed jiddefendi lilu nnifsu trid tkun tammonta għal reat vjolenti jew li jseħħ f'tali ċirkostanzi li jqajjmu biża raġjonevoli tal-periklu tal-ħajja jew sigurta' personali ta' dak li jkun jew ħaddieħor.

*Illi fir-rigward tal-inevitabbilta' Mamo jispjega dan l-element b'mod ċar billi jgħid illi l-akkużat irid jipprova illi '***the act was done by him to avoid an evil which could not otherwise be avoided' u li kwindi tissusisti jekk il-periklu in kwistjoni jkun immedjat (sudden), attwali u assolut***. Għal dak li jirrigwarda l-attwalita', Mamo jgħid illi 'if it (il-periklu) had already passed, it may, at best, amount to provocation or, at worst, to cold-blooded revenge, and not to legitimate defence', filwaqt li rigward l-assolut jgħid illi l-periklu jrid ikun tali illi fil-mument tagħha 'it could not be averted by other means'.* [emfasi ta' din il-Qorti]

Dan ifisser illi jekk allura l-aggredit ikollu l-ghazla fil-mument tal-aggressjoni u cioe` jekk ikun possibbli ghalih li jevita dak il-perikolu jew ikun jista' jfittex l-ghajnuna mill-awtoritajiet u jonqos milli jaghmel dan, izda jaffaccja l-periklu huwa stess, allura jigi nieqes il-kuncett tal-awto-difeza.

Ikkunsidrat ;

Illi minn ezami tal-filmat esebit in atti, hu ovvju illi l-azzjoni tal-parti leza li hebb ghall-imputat tant illi hareg mill-vettura tieghu u effettivament jidher idahhal idu bil-forza fit-tieqa tan-naha tax-xufier, hija wahda ingusta u gravi izda fil-fehma tal-Qorti, certament ma tikkostitwixxix perikolu li kien inevitabbli. Huwa minnu li l-imputat xehed illi huwa ma setax isuq ghaliex beza' li jtajjar lill-parti leza li kellu idu mdahhal fil-vettura izda huwa wkoll evidenti mill-filmat li l-imputat kien fl-istess hin qieghed jipprova jiftah il-bieba tal-vettura tieghu biex johrog u ma ghamel l-ebda tentattiv kwalsiasi biex isuq.

In propositu tal-karatteristici tal-perikolu li jehtieg li jigi ravvizat ghas-success ta' din id-difiza, fis-sentenza fl-ismijiet **Repubblika ta' Malta vs Dominic Briffa**, il-Qorti riteniet illi:-

"... l-mod kif il-kwistjoni ta' l-inevitabilita' tal-perikolu jew minaċċja għandha tiġi affrontata hu li wieħed jistaqsi: l-aġent (ossia l-aggredit) seta', tenut kont taċ-ċirkostanzi kollha, raġjonevolment jevita' dak il-perikolu jew dik il-minaċċja? Jekk il-buon sens jiddetta li l-aġent seta', billi jagħmel manuvra jew pass f'direzzjoni jew oħra, jew anki billi sempliċiment ma jiċċaqlaqx, faċilment jevita l-periklu jew minaċċja li kien qed jara fil-konfront tiegħu, allura jekk ma jagħmilx hekk jiġi nieqes l-element tal-inevitabbilta' tal-periklu jew minaċċja. ***Jekk pero` mill-banda l-oħra tenut kont taċ-ċirkostanzi kollha, il-buon sens jiddetta li l-aġent ma kellu jagħmel xejn minn dan, jew, anzi, kellu jibqa' għaddej fit-triq li twasslu aktar qrib dak il-perikolu jew dik il-minaċċja, allura b'daqshekk ma jiġix nieqes l-element ta' l-inevitabilita'.*** *"* [emfasi ta' din il-Qorti]

Minn dan isegwi illi l-imputat ma kien taht l-ebda obbligu assolut li jahrab minn fuq il-post, anke ghaliex huwa ovvju li sadanittant, l-aggressjoni manifestata mill-parti leza kienet indubbjament, wahda ingusta u gravi. Izda l-Qorti hi tal-fehma illi l-fatti li zvolgew minn dan il-waqt 'il quddiem, ixejnu kull element mehtieg ghas-success ghall-prova tal-iskriminanti tal-legittima difiza. **Dan qed jinghad ghaliex minn ezami tal-istess filmat, jirrizulta illi l-imputat irnexxielu jiftah il-bieba tal-vettura tieghu billi imbotta lill-parti leza lura u b'hekk irnexxielu wkoll iwaqqaf l-aggressjoni manifestata mill-istess parti leza. Izda minkejja dan, l-imputat mhux biss ghazel li johrog mill-vettura tieghu, izda ghazel ukoll li jaggredixxi lill-parti leza li sadanittant kien beda riesaq lura u lil hinn mill-vettura tal-imputat**. **B'zieda ma' dan, ma jirrizulta minn imkien li, wara li l-imputat hareg mill-vettura tieghu, il-parti leza rega' hebb ghalih b'xi mod jew ghamel xi mossa jew xi manuvra aggressiva fil-konfront tal-imputat li seta' jkompli jsawwar fih il-**

bzonn attwali li jikkuntrasta xi aggressjoni tal-pari leza, wisq inqas xi aggressjoni li kienet gravi, attwali jew inevitabbli. Hu evidenti li hekk kif l-imputat imbotta l-parti leza lura bil-bieba tal-vettura u hareg mill-vettura tieghu, il-perikolu ma kienx ghadu assolut u jekk effettivament kien ghad hemm xi minaccja jew theddida ta' perikolu ghall-inkolumita` fizika tal-imputat f'dak l-istadju, dan sar hin qabel u zgur ma kienx ghadu wiehed inevitabbli jew attwali.

Din il-konkluzjoni hija riaffermata mix-xhieda tal-imputat innifsu li quddiem il-Qorti xehed illi kieku kellu jerga' jigi rinfaccat bis-sitwazzjoni llum il-gurnata, jipprova jtella' it-tieqa jew imur jaghmel rapport lill-Pulizija minflok jirrejagixxi bil-mod kif effettivament irrejagixxa dak inhar tal-incident.

Hu minnu li l-filmat juri lill-parti leza jfarfar idejh hekk kif l-imputat hareg mill-vettura, izda ghall-Qorti huwa evidenti mill-istess filmat li b'hekk il-parti leza ma kienx qed jaggredixxi lill-imputat izda kien qed jipprova jevita l-aggressjoni evidenti manifestata mill-istess imputat li, kif appena hareg mill-vettura, jidher ihebb minnufih ghal Joseph Sammut u jxejjirlu daqqa ta' ponn. L-allegazzjoni tal-imputat illi huwa kien qed jibza' mill-parti leza u illi l-parti leza kellu xi oggett f'idejh, ma jsibu l-ebda konfort mill-provi u huma wkoll kontradetti mill-mossi tal-imputat illi evidentement, kien qed jipprova jimbotta biex johrog mill-vettura u mhux jahrab bil-biza'. Tant kienet b'sahhitha din id-daqqa ta' ponn li l-parti leza jidher jintilef minn sensih kwazi immedjatament izda, minkejja dan, izda, l-imputat baqa' jsawtu u tah diversi daqqiet ohrajn meta kellu diga` jkun evidenti ghalih li l-persuna taht idejh kien mitluf minn sensih. Xorta wahda l-imputat ma kienx sodisfatt u qabel telaq, xejjer daqqa ta' ponn ohra fuq mohh il-parti leza meta huwa kien diga` mitluq fl-art.

Hu manifest minn dan kollu illi huwa nieqes ukoll l-element tal-proporzjonalita` bejn il-gravita` tal-offiza li ftit tal-hin qabel il-parti leza kien ipprova jwettaq fuq l-imputat, u r-rejazzjoni tieghu tal-imputat, bhala l-persuna li allegatament qed tiddefendi ruhha, kontra dik l-aggressjoni. Effettivament, sabiex l-imputat ikun jista' jigi gustifikat ghal

kollox fl-awto-difiza legittima, huwa ritenut illi huwa m'ghandux jaddotta metodi li huma in eccess jew sproporzjonati ghall-aggressjoni jew minaccja ta' perikolu kif effettivament ittenta jaghmel. F'dan il-kaz, il-Qorti ma ghandha l-ebda dubju kwalsiasi illi r-ritaljazzjoni manifestata mill-imputat kontra l-aggressjoni tal-parti leza, kienet manifestament sproporzjonata.

Ikkunsidrat;

Billi, kif appena stabbilit, fic-cirkostanzi ta' kif zvolgiet il-kollutazzjoni, l-imputat ma kienx ghadu rinfaccjat b'perikolu attwali u inevitabbli meta aggredixxa lill-parti leza, u huwa nieqes ukoll l-element tal-proporzjonalita`, jista' jigi ravvizat biss fl-agir tieghu, l-attenwanti tal-provokazzjoni. Ghalkemm dan ma giex espressament sollevat mid-difiza bhala mitiganti tal-piena, il-Qorti xorta wahda tirravviza fic-cirkostanzi tal-kaz, l-elementi kollha mehtiega ghas-success ta' din id-difiza.

L-attenwanti tal-provokazzjoni f'reat ta' offiza volontarja, huwa kontemplat mill-Artikolu 230 u 227(c) tal-Kap. 9[11] u huwa pacifiku li, diversament mil-legittima difiza, il-beneficcju ta' dan l-attenwanti jinghata biss meta l-provokazzjoni, ossia l-att provokatorju, ikun tali li f'nies ta' temperament ordinarju komunement igib l-effett li dak li jkun ma jkunx jista' jqis l-effett tad-delitt u jitlef il-kontroll tieghu[12].

L-Artikolu 227(c) tal-Kap. 9 jipprovdi illi l-omicidju volontarju[13] hu skuzabbli:-

"*… meta jsir minn persuna fil-waqt li tkun taħt l-influwenza immedjata ta' passjoni istantanja jew aġitazzjoni tal-moħħ illi minħabba fiha, fil-waqt tad-delitt, ma tkunx tista' tqis l-egħmil tagħha;*

…

[11] 230. L-offiża volontarja fuq il-persuna hija skużabbli – … (b) *fil-każijiet magħdudin bħala skuża għall-omiċidju volontarju fl-artikolu 227(c).*

[12] Imbaghad l-Artikolu 229 jipprovdi dwar dawk l-istanzi fejn l-iskuża msemmija fl-artikolu 227(ċ) tal-Kap. 9, mhix ammissibbli.

[13] B'applikazzjoni tal-Artikolu 230, dan japplika wkoll ghall-offiza volontarja.

sabiex l-akkużat jitqies li ma kienx jista' jqis l-egħmil tiegħu, jinħtieġ illi fil-fatt l-omiċidju jkun sar minħabba saħna ta' demm u mhux għaliex kien hemm il-ħsieb magħmul tal-qtil ta' persuna jew ta' ħsara gravi fuq il-persuna, u illi r-raġuni kienet tali illi, f'nies ta' temperament ordinarju, komunement iġġib l-effett li ma jkunux kapaċi li jqisu l-konsegwenzi tad-delitt."

Huwa pacifiku li, diversament mil-legittima difiza, il-beneficcju ta' dan l-attenwanti jinghata biss meta l-provokazzjoni ossia l-att provokatorju ikun tali li f'nies ta' temperament ordinarju komunement igib l-effett li dak li jkun ma jkunx jista' jqis l-effett tad-delitt. Skond il-Professur Mamo il-provokazzjoni tkun sufficjenti jekk tkun tali li bniedem ta' temperament ordinarju jitlef il-kontroll tieghu. Il-kriterju ghalhekk huwa wiehed oggettiv: il-bniedem ta' temperament ordinarju.

F'sentenza moghtija mill-Qorti tal-Appelli Kriminali deciza fl-10 ta' Settembru 2004 fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Paul Abela**, gie deciz:-

"*Meta tigi biex tqies l-iskuza tal-provokazzjoni ghandha tithares ir-regola migjuba fl-artikolu 235, li jfisser li l-provokazzjoni ma tiswiex jekk ma tkunx saret fil-waqt ta'l-azzjoni li taghha tingieb bhala skuza. Pero' dejjem irid ikun hemm provokazzjoni ingusta ... il-gurista Francesco Antolisei in konnessjoni ma'l-attenwanti generali tal-provokazzjoni ighid hekk: "la situazione psicologica di cui trattasi ... deve essere determinata da un fatto ingiusto altrui. Non occorre che tale fatto costituisca reato e neppure che sia giuridicamente illecito; basta che sia ingiusto dal punto di vista morale. Percio' l-attenuante dovra' ammettersi anche di fronte ad un comportamento legittimo che assuma carattere provocatorio per le modalita' esose o anche semplicemente sconvenienti con cui si effetua, o per ragioni che lo hanno determinato (rancore, odio, vendetta, iattanza, dispetto ecc.) Quanto alla reazione non si richiede che sia proporzionata al fatto ingiusto"* (*Antolisei F. Manuale di Diritto Penale – Parte Generale Giuffre Milano 1989 pg.394 -397).*"

Illi ghalhekk, jirrizulta li hemm zewg elementi li jsawru dan l-iskuzanti u cioe` fl-ewwel lok, il-provokazzjoni trid tkun wahda ingusta u trid tkun oggettivament riskontrabbli, u fit-tieni lok trid tkun saret filwaqt tal-azzjoni li taghha tingieb bhala skuza.

Ikkunsidrati l-fatti tal-kaz in dizamina, il-Qorti tqis illi l-provokazzjoni prezentata mill-parti leza kienet wahda ingusta. Huwa minnu li l-imputat, minflok baqa' jsuq wara li l-parti leza warrab fil-genb tat-triq, waqqaf il-vettura tieghu biswit dik tal-parti leza, izda huwa daqstant minnu illi kien il-parti leza li hareg mill-vettura tieghu, resaq bil-herra lejn il-vettura tal-imputat u pprova jhebb ghalih billi dahhal idu mit-tieqa tal-vettura. Skont l-imputat, il-parti leza pprova jaqbdu minn ghonqu u wegga' peress li jbati minn kundizzjoni dermatologika f'ghonqu. L-imputat xehed ukoll illi kien proprju minhabba fl-aggressjoni tal-parti leza, li huwa ddecieda li johrog mill-vettura : verzjoni li l-Qorti diga` stabbiliet li giet ippruvata sal-grad tal-probabbli, anke wara li qieset illi Joseph Sammut innifsu afferma fix-xhieda tieghu illi l-imputat hareg mill-vettura biss wara li huwa imbottah minn spalltu[14].

Izda hawnhekk il-Qorti trid tistabbilixxi jekk dan l-agir tal-parti leza kienx ta' karattru provokatorju tali li seta' jiskaturixxi rejazzjoni ta' telf ta' kontroll f'bniedem ta' temperament ordinarju. Wara li fliet ix-xhieda u hasbet fit-tul, il-Qorti hija tal-fehma kunsidrata illi fic-cirkostanzi tal-aggressjoni ingusta manifestata mill-parti leza li b'certu qies ta' rabja, hareg mill-vettura tieghu, dahhal idu fil-vettura tal-imputat u imbottah minn spalltu, giet ippruvata fil-grad tal-probabbli sitwazzjoni fejn bniedem ta' temperament ordinarju, rinfaccjat bl-agir tal-parti leza, jitlef il-kontroll b'mod li ma setax allura jqisx il-konsegwenzi tar-rejazzjoni tieghu.

Fil-kaz in dizamina, l-imputat irrejagixxa billi pprova jimbotta l-bieba tal-vettura li jidher li kien qed jinzamm mill-parti leza, hareg mill-vettura u nfexx jattakka lill-parti leza b'daqqiet varji ta' ponn. Huwa minnu li s-sahha tal-aggressjoni pprovokata fl-

[14] Ara xhieda ta' Joseph Sammut in kontro-ezami: 3 ta' Dicembru 2019.

imputat wasslet biex ittellef lill-parti leza minn sensih izda kif inghad, m'huwiex mehtieg ghas-success tal-attentwanti tal-provokazzjoni li r-rejazzjoni tkun proporzjonata ghall-aggressjoni ingusta. Lanqas jista' l-fatt illi l-offiza kkagonata lill-parti leza jirrizulta li hija wahda gravi kif mahsub fl-Artikolu 216 jew 218 tal-Kap. 9, inaqqas mis-success ta' din id-difiza.

Madanakollu, kif diga` rilevat, id-difiza tal-imputat imkien ma ssollevat il-mitiganti tal-provokazzjoni, lanqas waqt it-trattazzjoni finali. Izda kkunsidrat in-natura tal-piena li l-Qorti tqis li jkun xieraq li tapplika fil-konfront tal-imputat ghas-sejbien ta' htija ghar-reat addebitat lilu fl-ewwel imputazzoni, din il-konsiderazzjoni ma tibqax wahda daqshekk relevanti.

Ikkunsidrat;

Kif diga` gie stabbilit, wahda mil-lezjonijiet sofferti mill-parti leza b'rizultat tad-daqqa ta' ponn li xejjirlu l-imputat, tikkonsisti f'lacerazzjoni fuq in-naha tal-lemin tal-mohh, liema lacerazzjoni, skont kif ikkonkluda l-espert mediko-legali li ezamina lill-parti leza, tfiq b'formazzjoni ta' cikkatrici li tibqa' bhala marka vizibbli u permanenti fuq il-wicc. Il-Qorti kkostatat hija stess waqt is-seduta tas-6 ta' Jannar 2020 illi din ic-cikkatrici kienet ghadha tidher fuq mohh Joseph Sammut.

L-Avukat Generali, fin-nota tar-rinviju ghall-gudizzju, indika li ghall-fini tal-ewwel imputazzjoni tista' tinsab htija fl-imputat taht l-Artikolu 216 tal-Kap. 9 izda mhux ukoll taht l-Artikolu 218 tal-istess Kodici Kriminali.

Il-paragrafi tal-Artikolu 216 tal-Kap. 9 li huma relevanti ghall-offiza riskontrata fil-parti leza fil-kaz in dizamina, huma s-segwenti paragrafi tas-subartikolu (1), li jiddisponu li l-offiza fuq il-persuna hija gravi:-

a) jekk tista' ġġib periklu -

…
(ii) ta' debbulizza permanenti fis-saħħa jew fil-funzjoni ta' xi parti tal-ġisem; jew
(iii) ta' difett permanenti f'parti tal-għamla tal-ġisem;
…
(b) jekk iġġib mankament jew sfreġju fil-wiċċ, fil-għonq jew f'waħda mill-idejn tal-offiż;

In propositu ta' mankament, fis-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Paul Spagnol** tat-12 ta' Settembru 1996, gie ritenut hekk:

"*B'mankament ... fil-wicc, il-ligi qed tirreferi ghal kull deterjorament ta' l-aspett tal-wicc li, anke minghajr ma jnissel ribrezz jew ripunjanza, jipproduci notevole o complessivo, o per l-entita' della aterazjoni stess, o per l-espressione d'assieme del volto" (Manzini, V., Trattato di Diritto Penali, Volume Ottavo, Cap. XXVIII, p. 235).*"

Sfregju, mill-banda l-ohra u a differenza ta' mankament, hija kull hsara li tista' ssir fir-regolarita` tal-wicc, fl-armonija tal-lineamenti tal-wicc, u anke f'dik li hija s-sbuhija tal-wicc. Skont l-insenjament pacifiku in materja, biex l-offiza titqies bhala sfregju, din trid tkun vizibbli "*minn distanza li hi dik 'li soltu jkun hemm bejn in-nies meta jitkellmu ma' xulxin*"[15]. F'kull kaz, kollox jiddependi mill-entita` tal-hsara: mhux importanti x'tissejjah il-hsara f'termini medici jew popolari ghaliex dak li hu importanti hu **l-effett li l-hsara thalli fuq il-wicc**.

Fir-rigward, il-Qorti tirreferi wkoll ghal dak li ntqal sussegwentement mill-Qorti tal-Appell Kriminali fis-sentenza taghha fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Antonio sive Anthony Randich**, deciz fit-2 ta' Settembru 1999:-

*"Kif din il-Qorti kellha l-opportunita` li tirrimarka f'okkazzjonijiet ohra, l-**isfregju ('disfigurement') fil-wicc (jew fl-ghonq jew fl-id) kontemplat fl-artikolu 216(1)(b)***

[15] **Il-Pulizija vs Emily Zarb** Appell Kriminali, deciz 15.2.58, Kollezz. XLII.iv.1245, 1248.

tal-Kodici Kriminali jista' jkun anke ta' natura temporanea, bhal, per ezempju, sakemm il-ferita tfiq*. Huwa biss fil-kaz tal-hekk imsejjha 'offiza gravissima' fl-artikolu 218(1)(b) li l-ligi tirrikjedi l-permanenza (oltre l-gravita`) ta' l-isfregju. Mir-ritratti esibiti din il-Qorti tara li l-ewwel Qorti setghet legalment u ragjonevolment tikkwalifika l-offiza f'wicc Sultana bhala sfregju (ghalkemm mhux gravi u anqas permanenti) peress li dik l-offiza kienet tiddisturba l-armonija tal-lineamenti tal-wicc u kienet tidher minn distanza normali."* [emfasi ta' din il-Qorti]

Ghaldaqstant, huwa ppruvat illi l-offiza mgarrba mill-parti leza, hija wahda gravi hekk kif mahsub fl-Artikolu 216 tal-Kap. 9.

Ikkunsidrat;

L-imputat gie mixli wkoll bir-reat kontravvenzjonali taht l-Artikolu 338(dd) tal-Kap. 9. In tema, il-Qorti sejra taghmel referenza ghall-insenjament rapportat mill-Qorti tal-Appell Kriminali fis-sentenza taghha tal-5 ta' Mejju 2005[16], fejn trattat b'mod ezawrjenti l-elementi li jehtiegu li jigu ppruvati sabiex tista' tinstab htija ghal dan ir-reat kontravvenzjonali:-

"*Illi kif gie ritenut minn din il-Qorti fl-Appell Kriminali: "***Il-Pulizija vs. Alfred Pisani***" [5.5.1995] ir-reat kontemplat fl-artikolu 338 (dd) tal-Kodici Kriminali javverra ruhu meta jkun hemm dak li fil-"common law" Ingliza kien jissejjah "a breach of the peace" . Bhala regola jkun hemm din il-kontravvenzjoni meta jkun hemm ghemil volontarju li minnu nnifsu jew minnhabba c-cirkostanzi li fihom dak l-ghemil isehh,* ***inissel imqar minimu ta' inkwiet jew thassib f'mohh persuna (li ma tkunx l-akkuzat jew l-imputat) dwar l-inkolumita' fizika ta' persuna*** *jew dwar l-inkolumita' ta' proprjeta', kemm b' rizultat dirett ta' dak l-ghemil jew minhabba l-possibilita' ta' reazzjoni ghal dak l-ghemil."* [emfasi tal-Qorti]

[16] **Il-Pulizija vs. Noel Tanti**.

Imbaghad fis-sentenza taghha fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Claudio Overend**, deciza fis-6 ta' Jannar 2012, l-istess Qorti tal-Appell Kriminali filwaqt li ghamlet referenza ghat-taghlim tal-Professur A.T.H. Smith fil-ktieb tiegħu 'Offences Against Public Order' (London, Sweet & Maxwell, 1987) fejn iccita mid-decizjoni tal-Qorti tal-Appell fil-kaz ta' Howell:-

"Watkins L.J. said: '.... Even in these days when affrays, riotous behaviour and other disturbances happen all too frequently, we cannot accept that there can be a breach of the peace unless there has been ***an act done or threatened to be done which either actually harms a person, or in his presence his property, or is likely to cause such harm, or which puts someone in fear of such harm being done'*** *(p.182)."*[17]

Applikat dan l-insenjament ghall-fatti tal-kaz in dizamina, jirrizulta illi l-provi juru li l-agir tal-imputat f'dan l-episodju **inevitabbilment nissel jew seta' jnissel certu grad ta' inkwiet jew thassib f'mohh sija ta' Joseph Sammut innifsu kif ukoll il-persuni l-ohrajn li jidhru fil-filmat, dwar l-inkolumita' fizika taghhom jew dwar l-inkolumita' tal-proprjeta` taghhom b' rizultat dirett ta' dak l-ghemil**. Huwa minnu li kif jirrizulta mit-taghlim tal-gurisprudenza fuq citata, m'huwiex rikjest sabiex tigi ravvizata htija ghar-reat taht l-Artikolu 338(dd) tal-Kap. 9, li tingieb prova illi l-agir tal-imputat ikun **attwalment** nissel l-allarm f'persuna ohra, ghaliex kif rajna, il-fatt illi dak l-agir huwa fih innifsu **kapaci inissel thassib**, jew x'aktarx li jnissel thassib dwar l-inkolumita` fizika jew inkolumita` tal-proprjeta` ta' persuna ohra, huwa sufficjenti sabiex tigi stabbilita reita`. Kif inghad, fil-kaz in dizamina jirrizulta mill-filmat Dok. JS1 li jaqbad il-mumenti kollha relevanti tal-incident in kwistjoni, illi kien hemm terza persuna fil-vettura li tidher riesqa lejn ix-xena tad-delitt hekk kif l-imputat ta daqqa ta' ponn lill-parti leza u hallih mal-art mitluf minn sensih. Ghalkemm huwa minnu li dik il-persuna ma xehditx quddiem il-Qorti, huwa ovvju li dik il-persuna effettivament rat lill-imputat jaggredixxi lill-parti leza. Ghaldaqstant, il-Qorti tqis illi

[17] Emfasi ta' din il-Qorti.

l-agir tal-imputat kien ben kapaci li jikkawza alarm u thassib u x'aktarx ikun ikkawza alarm u thassib lill-parti leza kif ukoll lil min effettivament ra l-incident isehh.

Ghaldaqstant, stabbilit l-element materjali tat-tnissil tal-allarm jew thassib, il-Qorti tqis illi r-reat taht l-Artikolu 338(dd) tal-Kap. 9 li gie addebitat fit-tieni imputazzjoni, gie ippruvat sodisfacjentement u konsegwentement l-imputat ghandu jinstab hati ta' din it-tieni imputazzjoni.

Ikkunsidrat;

Kwantu ghall-piena, il-Qorti hadet qies tal-eta` zghira tal-imputat li, meta sehh l-incident in dizamina, kellu biss ghoxrin sena. Ikkunsidrat ukoll, fl-istess waqt, il-fatt illi ghalkemm ma jirrizultax li l-imputat gie mixli bl-addebitu tar-recidiva fic-Citazzjoni, harsa lejn il-fedina penali tieghu tirrileva li huwa diga` gie misjub hati tal-eta` ta' sbatax-il sena li kiser il-buon ordni pubbliku, qal fil-pubbliku kliem oxxen u li volontarjament hassar hwejjeg ta' terzi.

Ghall-Qorti, huwa evidenti minn dan kollu illi l-imputat ghandu bzonn xi forma ta' kontroll f'hajtu biex jigi assigurat illi f'din l-eta` tant krucjali ghall-formazzjoni tal-hajja futura tieghu, izomm 'il boghod mid-delinkwenza u mit-triq tal-kriminalita` li diga` jidher li jinsab vicin li jaqbad. Dan jista' jsir billi l-imputat jinghata gwida strutturata biex tghinu jaghraf iqieghed ruhu fuq binarji tajbin u biex huwa jkun jista' wkoll issahhah il-valuri tajbin li ghandu u jizviluppa l-aspetti pozittivi minflok dawk negattivi. Fil-kwadru ta' dawn il-konsiderazzjonijiet, il-Qorti hija tal-fehma li l-iktar sanzjoni xierqa li tista' timponi fic-cirkostanzi m'hijiex piena karcerarja, izda hija l-hrug ta' Ordni ta' Probation fil-konfront tal-imputat.

<u>Decide</u>

Ghal dawn il-motivi, wara li rat l-Artikoli 214, 215, 216 u 338(dd) tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta, issib lil LUKE FARRUGIA hati tal-imputazzjonijiet migjuba kontrih, izda bl-applikazzjoni tal-Artikolu 7 tal-Kapitolu 446 tal-Ligijiet ta' Malta, tqieghdu taht Ordni ta' Probation ghal perijodu ta' sentejn.

Il-Qorti fissret lill-hati, bi kliem li huwa jifhem, x'ikun l-effett tal-ordni, u li jekk huwa jonqos milli jikkonforma ruhu maghha jew jaghmel xi reat iehor, jista' jingħata sentenza ghar-reat originali, u l-hati esprima r-rieda tieghu li jikkonforma mal-htigijiet ta' din l-Ordni.

B'applikazzjoni u ghall-finijiet tal-Artikolu 383 tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta, u billi tqis li huwa xieraq sabiex tipprovdi ghas-sigurta` ta' Joseph Sammut, il-Qorti qieghda torbot lill-hati, cioe` lil LUKE FARRUGIA b'obbligazzjoni tieghu nnifsu taht penali ta' hames mitt Euro (€500) li ma jimmolestax lill-istess Joseph Sammut u dan ghal zmien sena mil-lum.

Bl-applikazzjoni tal-Artikolu 533 tal-Ligijiet ta' Malta, il-Qorti tikkundanna lill-hati sabiex ihallas lir-Registratur tal-Qorti is-somma ta' elf mija u disgha u sittin Euro u wiehed u erbghin centemzu (€1,169.41) rapprezentanti spejjez li ghandhom x'jaqsmu mal-hatra tal-esperti fl-istadju tal-proċess verbal tal-inkjesta[18].

Tordna notifika ta' din is-sentenza lid-Direttur tal-Ufficcju tal-Probation u Parole u lir-Registratur tal-Qorti.

DR. RACHEL MONTEBELLO (ft)
MAGISTRAT.

[18] Dr. Mario Scerri (€401.71 – Dok. MS1) u John Sacco (767.71 – Dok. JS).

Marilyn Lauria Marmara

Deputat Registratur